

2-54-6/12535

Kerštjanszko-Katolicsanszki

ALLENDARR

na léto

1865.

po naródjenu Kristusevom.

Od

JURE HORVATHA

kiszeckoga ucitelja izdan.

Drugi ték.

Saproni 1864.

Stampan kod A. Reicharda.

**Kerstjanszko-Katolicsanszki Kalendar na
léto 1865. po naródjenu Krisztusevom od
Jure Horvatha kisceckoga ucsitelja izdan,
Soroni 1864. Staman kod A. Reicharda.**

Prez kalendarijskog dijela, 34 stranic,

U PRIMÁSI LEVÉLTÁR

H-2500 Esztergom

Mindszenty tér 2

Skladišće (raktári szám): 2-54-6/12535 – ne more se posudit!

Zabavno poucsni dodatak.

Matilda i Misko.

Va jednoj lipoj krajini nimske državsve lezsi jedno lipo szeto imenom Heimberg. Na najlipsem brizsku sztoji crkva. Blizu nje je vidit jednu lipo zgradjenu esripom pokritu i okolizdanu listu. Va njoj, szela najbogatiji gospodar sztanovase, imenom Peter Veller. Ovo ime bise razglaseno, ne toliko zavolj bogatsztva, nego vech, esa bise postenoga ravnoga i pravicsnoga cslovika ime. Zato szu szl njega szuszedi za szudea szelszkoga zibrali bili, kot to, na szteni viszceha tabla kazase.

Jedan dan veliko veschje bise va 'vom sztanu, ar v-njem prebivajuchi szu bizsali na vrata van ter nutar i jedan drugomu naricali: Ona sze vozi, ona sze vozi!

Na lipih zelenih kolcih szel' szudea Vellera jedina kehi Matilda krasna i lipa divojcsica, — ka sze je va varosu kod Koludric ucsila i zucsila bila, — szada k-svojinu draginu roditeljem domom vozila.

Dokleg szu sze oni med szobum nutri veschelo pozdravljah, je szluga konje zpregal, i potom pratezs Matidinu nutar doneszal govorechi: „Goszpodar! nas eserljeni rucsni sze je denasz verlo derzsal, kodab' znal bil da Matildu domom vozi; neg jednu rics — i letil je kot ptica.“

— Sznijuch veli Veller: „Dobro je znal da je i nam prez Matilde dugo bilo.“

Zatim je obed pripravan poszatal.

Matilda je denasz na prvo meszto poszadnuta poszatala, ke odlike je zarad szvoga lipoga ponasanja i marljive ucsnje vrdna bila; tako name bise odhran-

jena i zuesena, da nigdor nebi bil rekal i miszil, da je jednoga szelszokoga goszpodara kchi. Denasz pak je oszebujno lipa i veszela bila i povidajuju vszakoversztnih novim med szobum nij szkoro konca bilo.

Po obedu je najper zela, esa je vszakomu doneszla. Na nikoger nij zabila, i vszaka szriomaska zsena je dosztala szvoj dar. — „Ove dare,“ veli, „moram pojti veljek razdiliti szriotam, da nebudu miszlige ter sze morebit zato turbile, da jin mist niszam doneszla.“

Kad je po szelu doli isla, ko je vszaki preszene-tjen za njum gledal. Ona je szkoro va vszaku szriomasniju hizsicu nutar prosla i kakov dar onde udilila, ter tako joj je kosarica vszeneg praznia posztala. Vszagdir je pitala sztare szriofice, kako sze imadu; a' szriofice od zahvalhoszti szuze toszech, niszu doszt ricsih mogle najt, kimi bi njoj hvallie. Szvojega szriomaskoga szela angjela esnvara szuju zvale, i blagoszlov na nju od Boga proszile. Va kosarici je jos' szamo par teplih nogavic (strumpf) na dnu lezsai. Prosia je nazadnje prik jedne sztazice k-jednoj ubogoj szamo sztojechoj hizsici. — Na voj sztazi esum blizse je bila k-hizsici, tim filije je koracala, pak je kada ter kada i posztajala, dvojech, che li nutar sztupit ili ne. Szkoro va vszem telu je derhtala i z-eserljenoga obraza joj je szkersznulo ono veszelje, ko je perzse imala.

Csa joj szcij, Bozse, sztat moglo? — to chemo kasnje zvidit.

Dokten je ona tako va szebi dvojila, sze je odperl oblok i jedna sztara szriofa zsena je veszelo zakriknula: Matilda! J vred je Matilda bila va narucsiju sztare szriofe. Ali kad je nju babica dobro pogledala, ko joj je obraz szkoro mlad posztal i kricsakaj' oveszeljena: „Oh ti moj sztak! Oh ti moj sztak! Kako szzi zraszla va trih letih, kako lipa szzi posztala! kak che sze Misko zauszudit, kad te on vidi! On sze je nezbrojnoput za te pominal.“

Na rics, Misko, — sze je Matilda szramezsljivo zacserjenila i on iszti nemir, koga je imala prvo neg je nutar sztupila, je ju szada opet popal, i sztrasljivo

je rekla: „kade je Misko i csa dela?“ ter je ocshi na tla pritszla.

Moja draga! Misko je v-Bomnu Varosu va skolah i sze mora mnogo usetit, da ne osztane odzad; on sze mucs, i ja vszaki dan molim za njega, da sze lipo ponasal i tvojemu otcu na postenje, a meni negda na podpor bude.

Gdo je bil ta Misko?

— On je bil dobar szin dobre matere — one sztare dovice Gertrude, ka je matilda nutar zvala. Kad je Misko jos doma v-skolu maerljivo hodil, je bil va ucshji vszim skolarichom pelda, a va lipom ponasanju zerealo. I Matilda je to iszto bila va skoli vszim divicsicam. Ucsitelj i Goszpodin duhovnik szu nje zarad toga rado imali. Ravno tako i sztarij veliko veszelje snjumi imali. — Obadva szu szzi va vszakoj igri tovarusi bili. Ali kot szu oni va szvojih duscach jednako blagoszlovni ravni i bogati bili, tako nejednako bogatszto je bilo med njimi esa szvitszko dobro nalizse. Misko je bil najszriomasiji dicsak va szelu, a Matilda najbogatiija divicsica.

Kad sze je Misko vszaki dan u szvojoj ucshji ucsitelju vsze vech ter vech dopadal, ko je ucsitelj jedan dan goszpodinu duhovniku rekal: „Goszpodine otac duhovni! skoda bi bilo zavoga dicsaka ako bi on kakov takov szluga posztal moral; mi bi morali esa to ucsinit, dabi s-njega ucshnoga cslovika ucsinit mogli.“ — Goszpodin je to dobro vidil, ali kade pomochi najti? to je bilo veliko pitanje; ar nit ucsitelj, ki je szam tesko szvit mogal, niti goszpodin, ki je imal roditelje szvoje hranit i bratom pomagat, — Miski napomoch niszu mogli biti.

Dali szu tako szudca dozvat i ovomu szu szvoje nakanjenje oznanili, ali on je veljek rekal: „Hm, i dobre szluge szu potrebne; ako Misko ima esa va glavi, ko mu i va takovom sztalisu neche skodit. — Gertrudu, mat njevovu i tako obsesina derzsai i hranit mora. Bolje che bit da on szvojum delom materi pomore.“

Pravo da sže te ricsi niszu vidile ucisfelju niti goszpodnuu, ali vındar szu szpoznat morali, da szudac pravo ima.

Kad je pak ovo i Miska docsul, je preturoban pohadjal, jos ni igra Matildina ga nij razvescelija; kude szej ganul ili obernul, ko je szuze tocsil i od dneva do dneva bledji posztal.

Njegove nesztiche nij mogla vech Matilda gledat. Nij joj sže vidilo, da iz Miske — najtalentasztijszega dicsaka — nist vech nebi' nasztalo, neg szioromah szluga; zato szej vszum močhum terszila otcu dokazat, da sže Misko studirat (ucsit) mora, „ar vszu obcsinu, — veli, — bi meralo szram biti, akob' sže takovimi talenti nebi terszilo.“

Goszpodinovomu ter ucisfeljovomu predsztavljanju szej Veller nemer mogal szuprotsztavit, ali ne moljbi szoje Matilde.

Odvezal szej zato va lipi varos Bon i ondej kod szvojih poznaunih preszkerbil pinéz, kih pomočhum sže Misko bude mogal ucisit, i dosal je pun veszelja domom. I kad je on eslovik bil, ki nista szamo 'zpoloviece ne upravi, je rekal: „za pratezs, knjige, chemo sže mi szkerbit; pravo to mnogo sztoji, ali chemo drugde obitnoszi odkinut.“

„Ti dobro mislis“ — veli nato zsená, „ar takovi dari od Boga blagoszlov noszidu.“ Matilda szej veljek szpravila i protekla doli Gertrudi zovim veszelim glaszom. Kad je najzad dosla, je otac rekal: „Lina moja Matilda! zutra chu ja veljek va varos projt Miski kod mojih poznaunih meszto ziszkat.“ Nato ali Mati veli: „Čsa ti to velis, zutra? to je nemoguče. Vi muzi za isztinu nek dokljek vam nosz doszize razumite va nom čsa pratezs nalize, a dalje ne mislzite. — Akob' Misko z-njegovim plavim janklinom, ter zakerpanimi lacсами med študente dosal, nebi' mu sže vszaki sznajal?“ „Pravo imas sztara, — veli Veller, — lipo oblicsen mora biti Misko.“

Drugi dan je jur krajacs i csizmar kod Vellerovi bil, Matildi i Materi szu letile skare po platnu na lipe kusulje pripravnom.

Kad je jur vsze va redbi bilo, ko je Veller odvezal Misku va varos, ter onde s-njim vszagdir vsze dobro upravi!

Na vakacije pak je Misko htıl Heimberg dojt kad je Matilda vszenek pėrvasnje diuszko priateľstvo s-njim derzsala. Medtimga je posztal Veller szvoju Matildu va varos, da onde-k-koludricam skolu ide, ter sže čsa dobrogá naucsi. Kad je tri leta dugo kod koldudric bila, je lipo odrasla na telovnoj lipoti i dusevnih kriposzti; szerce joj je osztalo, kod je bilo — dobro, nekriivo.

Da je Misko i va deacskih skolah prvi bil i vszim va ucsnji i lipom derzsaniu szviti to szmi vszaki verovat. Va njegovoj bizsi bise lipa uredba, na sztolu mu knjige jezssase odperte, kljucs od vrat szu je htıl znutra zaboszti, da ga nebudu mogli tovarusi potipacsi bludit i zabham zabavljat.

Jednocs na vratoh tuketat csuje. Misko poszlusa, ali javit sže nij htıl; i zato szej zvana negdo ovako najavil: „Misko! odprite mi, moj goszpodar Veller je mene k-vam poszjal.“ — Bėrzo sže je nato szkoesil i szlugu szvojega dobrocsinitelja odperl. — „Dobro jutro! ovo vam salje goszpodar bele pratezsi i čsa dobrogá za pojisz. Nute, zamite szu van 'zkosanice, pak onda vszste nuřtar čsernu pratezs, nakraj ure čhu dojt najzad.“

Zgora va kosarici szu sže kusulje nek szviti; pod njimi jedna čsiszto nova pratezs, takova kot nij ni jednoga zmed njegovimi tovarusi bila. Na dnu je nisto va papiru zamotano bilo. Odperl je papir i vidil je pun veszelja, ukadjenoga mesza, putora i libac beloga kruha. Mimo toga szu bila dvi piszma, jedno od Matildine matere a drugo od szame Matilde. Va prvom je bilo lipih naukov, ki szu znam vech vridni bili, neg je meszo i drugo posztlano. Od veszelja je ukuseval piszmo i zdahnul: „Ja chu bit zavablan kad pravo k-osemu dojdem.“ Zėrabil je szada i drugo piszmo, odperl je je z-dertetuchimi pėrszti i prostal:

Dragi Misko!

Oszam dan ja jur pri mojih dragih starijih bivam i uzivam veselje i sriehu med dobrimi roditelji, ku szada sztoperv dobro szpoznavam, ar szam prez ovoga bila dug esasz va varosu. — Ja imam vszega doma, ali jos mi nesto manjka. Ako ja gledam na meszta, kad szmu sze htli igrat szkupa, ko zseljim dab' t'fti ovde bil. Osevf god chemo veszelo szveševat. Ches li i ti domom dojt? Tvoja mati je zdrava.

Tebe pozdravlja tvoja

Matilda.

Ovo je bilo kratko pismo, ko je Misko sészt szedam putih prestal. Zovoga pizma je lahko van znél, da Matilda jos i szada o njem tako miszli, kod je miszčila doma o razdrapanom szvojem va igri tovarusu. Pak je pocsel o dojtuchem esaszu premiszljavat, i pri szebi ovako govorit: Veller je dobroga szerca eslovik, i szl je moju zahvalhoszt zaslužil; ali prez Matildove prosnje jos toga nebi bil ucsmil dabi sze ja bi mogal ucsmi. Ona je uzrok moje szriche. Ako sze je ona tako zame molila, kad szam razkinut bil i neusan, ko che ona zaiszta i onda tako za me miszlit, kad ja va ucsmiji bogat domom dojdem, ter mi sze lipoga szitka sztalis kadi odpre.

Isztina je, nij, Misko rekaj; Ona che moja zsena biti, — ali premiszljavaj je o tom. Kod mu je szluga narucsil bil, je szpravil bil szvoju omazanu opravu, i odgovore na obadvi pizma va kosaricu vergal. Kad je Matild pizal, ruka mu je derhtala, zavolj koga uzroka — szam nij znal. Neg to je nutar posztil, da on mnogokrat na nju miszli, i da che na god szakorjacskei domom dojt.

Medintoga je dosal i szluga najzad, koga Misko szpitkovase, kako je doma; szkoro sztrahom je pak i za Matildu pital.

Szluga je szmijuch odgovorit: Isztina je, ona je vszeneg lipa bila, ali kot je szada, tako jos nij bila. — Mladi gospodine! vi che te sze nek zacsudit — Ja sztimam takove divojke nij vech. Pak znajte neg, vazaki

dan dojde kakov takov mladenac i sze mazse okol nje; ar bogatu, lipu divojku vszaki rado vidi. Cser je bil jedan mlad, lip pak ktomu i bogat imenom Peger. —

On je szkoro jur njezinu ruku proszal, i da che to vred ucsmiit, zapértimi ocsmima vszaki more upamet zét. Goszpodar, bojze i goszpodarica, mist nimadu szuprot tomu, ar szl miszlidu, takova prilika nij vszakodanja.

„A Matilda?“ je hitro pital Misko. — Pervo neg bi navo odgovorit bil szluga, sze je kot tuzsno naszmijal ter rekaj: No jur esa szl ona miszli, to je tesko uganat, i nasz jedan toga nemore znat; nek tako esujem, da Matilda veli, da che ona jos duge csekat, da joj je doszt esaza za udeju, ar je jos premlada.

Na ove ricel je Miski velik kamen od szerca odpal, ali zato jos nij tim zadovoljan bil, nego je szpikoval dalje: „Kako sze ona ponasa kad ta Peger dojde?“ — „Matilda — veli szluga — nako s-njim barajte kot i vszakim drugim eslovikom, mnogoputih jos i jako lipo, dab' eslovik stimal, da ga ona ljubi. — Ako Matilda neg jednoc drago ljubno svoje ocsl na njega hiti, ko je cel dan va glavi pobudjen i szimo tamo govori. Jednoc szam vidil, da szl je na meszto vina juhu (szupu) va sztaklo zlijal. Ta goszpodich mora tó do usnih zaljubljen biti va Matildu, budje Misko?“ Ovo recsech szel szluga domom odpravil, a Misko je nemirno va szvojoj hizi szimo tamo pohadjal. Pred njegovimi ocsmima szl vszakorjacskei kipi letili, jednoc je vidil Pegera kako Matildu za ruku derzsi; „Kako?“ — veli — je mo-guche da ju jur k-oltaru pelja? — Mrit chu, ako ona drugoga zame!“ — Zato je veszel bil kad je esasz dosal, da je mogal v-Heimberg projt.

Okol podneva je z-brizska jur vidil lipu poznatu hizu, i vidil kako je Matilda na vrata van sztopila, ter ga pozdravila, ali veljek opet sze najzad povernula. Ovo mu sze ni dopadalo, ar je stimal, da je ona Pegera zesekivala i da sze je szada o njem kanila, ter zato veljek najzad profekla. Turobno ter nek polahko Misko szada bližse ide k-hizi, i nutar sztopi. I nut! Matilda pred njim sztoji, va najlipse cvatuchem esaszu divo-

jacstva. — Kot suz jedan drugoga pogledali, suz jim sze lica zacerljenila i z-ocisma na tla gledali, — nijedan ni znal govoreti. — Neg sztoperv po duzsjem caszu je Misko prvi szprogovoril: Matilda! — Misko! — veli ona tih, i podamni ruku, ali pervo neg bi sze esa pominali bili, je dosal Matildin otac i Mati va lizsu. —

Misko je veljek pred Vellera sztipil i njemu otvoreno rekal: „Do szada jos niszam mogalmo, je zahvalnoszti drugacste neg ricsami pokazat, ali da niszam zaman v-skolu hodil, nego da szam sze polag mochi moje tershil, che vam ovo piszmo pokazat, va kom chete vidit, da szam ja i va visljih skolah zmed vszimi prvi.“

Zel je Veller ocstaja i prostal, esa je va klaszifikaciji szlalo. Jur veche hvale bit nemore, neg ka je o Miski onde piszana sztala.

Ali pervlje neg bi Veller ku rics bil mogal rech, szu vani kola zaropotala. Veller na oblok van pogleda: „Ah, — veli — vi szte to Perger, hodte neg nutar, ter poglezjte ovo pokazanje puno hvale i dike za ovoga mladicha.“

Ali kako je Perger Vellera kratko pozdravil, veljek sze je z-Matildium pominak pocsel, va kom je bilo mnoga o szercu, ali jos vech o zlatu recseno. Szudac szkoro nij esaza inal ovim mladim ljudem povidat, gdo je jedan i drugi, i kad je to nazaduje ucsinil, ko szu sze ovi dva mladichi pozdravili ali neg merzlo, kot dabi szl esa zakrivili bili. —

Kod sztola pak je Miskina merzina proti Pergeru jos vechi posztala i szkoro na szerditoszt sze obermula, kad je vidil, da sze Perger pri vszem obedu vszenek z-Matildium pomina, i zatoj neg tih, i turoban szidil. Perger je na zadnje mnoga jos govoril: da on veliko goszpodarstvo ima i da on ovako vech dugo osztat nemore, da mu je szkerbna goszpodarica potrebna i tako dalje. Nij ni mnogo falilo, da nij veljek pred vszimi Matildine ruke proszil. — Po obedu pak ravno veli Velleru: Goszpodine szudac! jabi sze inal szvami esa pominat.

Misko sze je na vo hitro sztal, ter rekal: Dopuszrite mi projt moju mater pogledat.

Csa je Misko va szercu chutil, i zacs tako hitro prosal, zacs je neg tako merzlo te ricsi szprogovoril, to nek je szama Matilda znat i razumit mogla.

Kot je Misko vrata zaperyl, ko je Perger Matildu uproszil. Kod prosnje, kod sze to szamo od szebe razumi, je szvoje bogatszivo najper donasal; i da szu to Vellerovi rado csuli, szl moremo miszlit.

Kad je Matilda ovo csula, ko je kamila van projt, ali Perger je nju za ruku zel i rekal: „Ti neszamis projt, nego daj odgovor da ja znal budem na csem szam.“

Szad je pak otac uszta odperl: „Ja chu od moje i od sztrani moje zsene privoljiti, mi szmo veszeli da nasega diteta szrichu van va ruke polozsiti moremo, ali najperv mora szama Matilda odgovor dati, ar mi nigdar nechemo nasega diteta szilovat na 'nakovo vezanje, ko joj nij' povoljino.

Nato je Matilda pervo nego je Perger nju pital bil, odgovorila: za veliku szrichu i postenje szl derzs'm, da szam vridna bila od vasz uprosena biti, vindar vasz proszim dab' mi jos esaza dali tako veliko dugovanje dobro razmiszlit; moju volju chu van na kraj oszam dan oznamit — Nate ricsi je Matilda nje osztavila, ter ravno va hizsicuti one szirote zsene prosla. Ova nij' bili doma, ali uz sztari pol polamami sztol szidil je Misko glavum na ruku nagnut, bled na obrazu, a po licoh szu mu sze vruche szuze takale. Teska tuga mu je morala lezsat na szercu, ar jos ni upamet nij' zel kad je Matilda nutar sztipila. — Prisztopi knjemu, szvoju ruku mu na glavu verze i recse: Misko! — Podbtdjen navi glasz je glavu hitro podignul i zagledal Matildu. — „Ti szl szvami namacses szvoja lica — veli ona — Zacs to?“ „Zacs?! — zdahne on. — Zacs? — do denasz szmo mi kot brat — szesztra szkupa szvili, jedan drugoga ljubli, a denasz moram vidit, da je nasa ditenszka ljubav neg ditenszka osztala, da sze je tvoje szerce drugomu odperlo. Lipe rozse

szu tebi ovale na mojem szereu, lipi klincsaci za te duhu davali, a denasz szu uvehnuli.“ — Zacs bi uvehnuli bili! — veli Matilda. — Bog ne daj toga.“

„Ah, veli Misko — kako nisu uvehnuli! Csa nij Peger tebe uproszil, i ako ti kot njegova zsenava njegov szian projdes, ko che moje szerce szilovano bit turbono tucati, zsaloszt chufit do csernoga groba, — ko chedu moji ocsi szilovani bit gorke tucati do konce zstika mojega, — ko che moja pamet szilovana bit turbono szpominanje imati, na ditinszku szladku ljubav.“

Misko! Misko! Potleg ja miszilit znam, szam na te miszilia dona i va tujini, po vadne i v-nochi: Zacs ti tako dvojis?

Zacsudjen je zdignul glavu Misko, ter veli: „Tako szu ti njemu odpovidala?“ — Ja chu to ucsiniti: moje szerce je tvoje, ti to znas i znal szu uvek.

Zdibine szerca zdahne mladenac: Tako ti mene ljubis! Oh szriche i szladkoche!

Za ovim duglje esazsa nijedan nij vech govoni, ali tim vech szu szerca chutilla. —

Misko je vinder opet pocsel na novo dvojiti: Vidis tvoj otac je moj dobrocsinitelj, ako on szvoju ruku od mene zame, ko szam nigdor; ja meni i tebi Pegerove grade nemorem doneszt, neg szamu ovu sziomasku hizsicu; miszlim zato, da tvoje otac glede tvoje udatbe neche htit tako bogatoga zarucsnaka, kot je Peger pusztit.

Oh ti dvojechi i sztraaljivi! nij tvoje szerce i glava vech neg vsze Pegerovo dobro! — I ako szu ti nist ne szpravis, csa ja nimam toliko, da budemo lahko szivilji? A csa mojega otea nalizae, zato ti ja dobro sztojim da on szvojecha diteta szerce prodavat neche. Ja chu njemu vsze razlozsit, i ti nezamis z tvoje ucnsje donleg domom dojt, dokleg i ova dvojnoszt odneta ne bude.

Sztanovito! Sztanovito! Ti szu od angjela milia, ja niszam pol tvoje ljubavi vridan. Natoj Matilda domom prosla. —

Doma nju najdemo sz-sztarjimi va zadnjoj hizsici, kade szledechi pominak med njimi bise. — „Dite moje — veli otac — ti szu csula Pegera i ti moras odgovor dati. — Ja miszlim bolju priliku i bogatijega muza neches vech vred dosztat.“ — Nato odgovori Matilda: „Ako mi je po mojoj volji szlobod govorit, tako to moram rech: Peger je bogat, ali nima szerca, a prez toga bi vazz moj zsitak neszrichan bil.“ —

„Tako ti njega neches?! — veli otac i cselo njegovo szej nabralo.

Udavanje prez ljubavi je na veke durajucha nevolja, — to szte szami mnogoputih rekli otac, a ja njega ne ljubim, ja ga nemorem ljubiti, ar njegov Bog szu pinezi. —

Otac ne pripravran navi odgovor je mucsal. — Mati pak veli: „Pravo imas, ni meni sze nevidi Peger. Ali jur je vech uprosnjakov bilo, tako koga ches szu zamed njih zibrat?“

„A nijednoga — nijednoga, — veli Matilda i placsuch sze je na mater nagnula dajte mi vsze povidat, poszluhiti mene prez szerditoszi. Moje szerce neg jednomu szlisi, komu je szlisilo jur od mlade mladoszi, i chemu osztati dokljen tucalo bude. Nij mi potribno njega vam imenovati. Misko je njegovo ime on je moj zsitak, moje vsze; ja njegova kanim bit, ali prez snjega umrit.“

„Misko?! — szu roditelji na jednoc zacsudechi, i jedan na drugoga gledajuchi szprogovorili. —

„Neszrichno dite! — veli otac i szerdito je pogledal na nju. — On je manje neg nist ako ruku od njega znemen.“

„Toga nechete ucsinit, dragi otac, ar tum isztum rukum bi i vase dite umorili.“ — Nato sze otac szkocsli ter veli: „Ta od moje miloszerdnoszi odhranjen gujldavac je tebe zbludil!“ —

Nij on mene zbludil, ne — nego va miru je prosal, kad je Peger mene uproszil. — Ali ja szama szam mu sze obechala, da chu ga ljubiti, kot szam ga i doszle, ar je vridan moje ljubavi. Nekate ga tako gujldavca ime-

novat, on toga imena nij' zaslužsan. Njegovo szerce je dobro, bolje neg je vszih ki szu mene uproszili, a njegova pamet i talenat je veche bogatszivo, neg vsze zlato Pergerovo. — "Oh — veli otac szerditim glasom, — daj ja tebe nebi bil onda poszluhnut, ko bi on szluga bil."

— "Pravo imate, — odgovori Matilda, — ali to moju volju nebi bilo obrnuto; ja bi ga i onako bila ljubila."

— "Dite ti neznas esa govoris," — veli otac.

— "To ja dobro znam i szam vsze do denasz dobro razmiszila," odgovori divojcsica.

— Pravo dabi bila i mati pervije miszila, da che sze nebo pervije zrunit, neg da che ovo esut morat, ali kad je vidila, kako diboko zslije ima szvoga diteta ljubav, ko je i ona zacela prigovarati, da Perger nij' verli, da nij' dragoljuban, da je grizdav, da vszenek za bogatsziva govori. — Zato je i ona nagovarala Vellera da privolji, da pomiszli na njihova mlada leta, da je i ona vsze uprosnjake odpravila, i onoga szizabrala, koga je ljubila. — "Nase histvo — veli mat, — je bilo nebo na szvitu i doszad je; dajmo tako i nasemu ditetu szvoje.

Jedan muzs szuprot dvim zsenam, ke mohu, proszu, placsu, govoru, i jaucsu, na zadnje mora umehknut, — ali Veller jos nij' htill popuschat.

Ovo je vidila Matilda, i zato veli oteu szereseno: "Proszim vasz to jedno, nekate me za Pergera ni szilit. Ako zseljite, da sze kada udam, ko mi sze dajte za onoga, koga ljubim; ako ne, ko mi dajte vas blagoszlov, i 'projt chu va kloster, ter chu ovomu szvitu umrit."

Materi szu nave riesi szuze docurile, a Matilda je izesekivala ocevov odgovor. Onda veli Veller: "Neka bude volja tvoja, csekaj na tvoga Misku, ali ja sze bojim da che moje privoljenje zszukak szad doneszt; poj po Misku neka dojde."

Objamila je Matilda otca i placsuch od veszelja muij' zahvalila, i protekla je va szromasku hizsicu po Misku.

Na vsze je Misko pervije pripravan bil neg na veszele glasze, i kad muij' Matilda veszela, — veszele

viszri doneszla, nij' ni verovat htill, nego je po trikrat na novo szpitkoval, jeli isztina. — Kad szu k-Vellerovim najzad dosli, je Veller szam ovako zacsel: "Naj ljubijené, najdraszje esa imamo, nase dite, je va vernoj ljubavi tebe szizabralo za negdasnjega hizsnoga druga, szpoznaj ti zalog, koga ti mi v-ruke datemo — nasu jedinu kcher. Zahadjaj snujm kad tvoja bude, — kot z-najdraszjim kincsem, ova je toga vridna. Szkerbi, da nam nigdar nebudé zsal, da szmo szrichu Matildinu va ruke tvoje polozishi, ar onda chu ja vech prokletsztva rech, neg chu vam denasz blagoszlova dat. Poj tako, dokonjaj ucisnju, i kad budes szam szvoj, dojdi sziz po Matildu."

Zvelikim terszenjem ali jos zvechum dkum je Misko škole dokonjal, i potom glaszovit eslovik posztal, tako, da je njegovo ime daleko jur razglaseno bilo. Vszaki szej pommal za Doktora Milovila Rozela. Szad pravo ni Velleru nij' zsal bilo, da je szvoju kcher njemu ubechal. Matilda je vszeneg miszila na njega; jur sziz je kot zarucsniya vsze pripravila bila, i veszelo zseljila on hipac, va kom che snujm k-oltaru sztupiti.

Medintoga szej' zgodalo, da je Parszki kralj ubetezsal, i nij' nasal vracsetelja, ki bi mu bil zdravje mogal najzad dati. Onda je esulza vracsetelja Dr. Razela, ki ga je i va kratkom esaszu zvracsil i zavolji toga je kraljev dvorni vracsetelj nasztal.

Szada je pak piszal Dr. Razel, — ovo bise szada Miskino ime — da che bit moch poruka, da neg doma vsze pripravu.

I bi sze vreda bilo to sztalo, da sze esa nebi bilo medintoga pripetilo, nacs nigdor nij' miszli. Kralj szada zdrav i veszel sziz je zseljil Taliánszkoza orszaga varose, Rüm i druge viditi, zato je moral i Dr. Razel snujm putovati. Matilda je pravo nerado to esula, ali zato je jos privoljila. Ona je njemu na put jedne ocsenae dala, da sziz na nju pomiszli, kad je bude molil.

Tri miszezi szu prosli, a oni jedan drugomu ljubavi puna pizma piszali. Jur sze je Dr. Razel na domom putovanju veszeli, ali kralj je njemu nazvisztil, da sziz je nakamil jos esetire miszeze v-Rümu prebivat.

Va tom času je Dr. Razel lazno imal vse hipote Rima varosa razgledati, osebejnino lipe crkve, ar v-Rimu je szamo velikih crkâv prig tri sztov; onde je i naj-veeha crkva vsega szvita, szvetim apostolom Petru i Pavlu poszvetjena. Dr. Razel je jedan vecser va toj crkvi premisljaval, i va jednom skamli pobožno moliti zacsel. Dosta je pak va crkivu jedna goszpa cserno obliosena zakritim obrazom, ter je uz jedan sztup pokleknuła moliti.

Zatim sze dva muzsi blizu te goszpe posztavu i velu joj: „Ni dahnut ar ches unrit, szimo zlate per-sztane i drago kamenje!“

Szkocsil je Dr. Razel i kot jak cslovik je nje vred rzpudil, goszpu za ruku popal, ka je njega molech proszila: „Oszvajte me, branite me goszpodne, za ime Bozsje, nekatate me szamu osztavit, nego odpelajte me va moju hizsu, va moj sztan!“

Kad szu dosli k-toj hizsi, ka bise velikomu gradu szpodobna, je goszpa pozvonila, na hipac je dosla vratarica i odpenla. Dr. Razel szej kânil odpraviti preporesiti, ali goszpa je njega zusztaiviljala „Dozvoli-tele mi to veszelje, — veli ona — da ja mojemu brani-letju zahvalim; dajte mi vase ime csuti, da szizpo-minak neizbrisljivo va moje szeree zarizsem, da ja vam vse moje neszriche povim; oh poszluhnite mene!“

Timi riesami je njega odpeljala va jednu hizsu, ka je znutra neizgovornu hipotu imala.

Goszpa sziz cserni slar najzad hitila, a Dr. Razel kod je nutar dosal, sze je na pervu posztelju, kako polnertah zrusil. Goszpa je vidila, da je pun kervi na ramenih, na rukah.

„O szveti Bog — veli ona — szte vi naranjeni — naranjeni z-bog mene?“

On jur ovih riesih nij csul, ar zimljica je njega popala. Pol uri on lezsi i nezna zasze, szanjalo mu szej kodab ga dvi ruke za vrat popale i ognjene usznice na njegovu uszta sze pritisznule. Matilda! je zdahnul i protegnul szvoje ruke. Ali nij to bilo Matilda, nego ta goszpa. Dosal je kszebi, szel na jedan

sztolac, i szada sztoperv upamet zel, da je rana zavita, esa je goszpa ucsnila bila dokleg sze je njemu pritischalo bilo. — „Oprozitate goszpa — veli — da szam vasz szada nek va vasem miru pacsil, — dopuszitate da otiden. Ja sze doszt jak chutim, da v-moj sztan doszpim.“

„Pojte tako szriclino. — veli goszpa, — i ojdite opet, nekatate mene pozabit, koj szte zstak obszivali.“

Kad szuga lipa kola domom dovezla, ko je na pocsvak prosal. Lezese, premisljava szimo tamo — ta goszpa je vszeneg pred njim. Njezin lipi obraz, cserni ocsi, cserijena lica, dragoljubni progled. Sztal sze je i odvil szroju ranu. Vidil je da je zavita bila z-naj-lipsimi patisztimni rubci, kim po muglih bisu ova szlova nasita: L. di C. — I zvidil je ime te goszpe: Lucia di Kapua, va onom csasu vszem Talianszkom najveeha lipota, zsenzszkoga szpola.

Prem gaj rana jos bolila, nij mogal doma mirovati, prosal je van, ter je va premislavanju pohadjal szimo tamo, miszil je mer i na Matildu, ali veeh jos na Luciu, i konaesno gaj jos gizdoszt i moch zsenzške lipote nadvladala, ter je hitrim korakom prosal k-Lucii. Ljubezno gaj Lucia prijela, va najlipsu hizsu odpeljala, i uzasze szeszt mu ponudila.

„Dragi moj priatelj! — zacsne ona pak pominal, — ja onu szluzsbu, ku szte mi prikazali, nigdar pozabit nechu, osebejnino z-bog toga ne, kad szem zvidila, da szte vi on iszti cslovik, koga ime i szlavan glasz szam docsula. Ja va vami gledam od denasnjega dneva, mojeqa braniteljja, i ako ja vam vse mojeqa sztika okolnoszti povim, hochete szpoznat, da mi je obramba potrebna. Pervlje neg szu moji roditelji pomerti szu me priznili za takovoga sze udati, koga nigdar ljubiti miszam mogla, ali ja szam morala privoljiti, kad je on bogatiji bil va milionih neg va leti.

— Prez vszeqa veszelja va zdvojnoszti sztkoro szam mnogoputih sze szama voljno utopit htila, ali Bog je njega po dvimi leti odnel. Szada szam bila bogata, neizrecseno bogata, ali moje szeree je bilo